

Выходить во Львовъ що Середні
и Суботы (кромъ рускихъ святы) о
4-55 годинахъ по году. Литер. лода-
тесь "Бібліотека наизнам. познаній"
выхідить по 2 почат. аркуші кожного
15-го в поєздѣ для кожного місяця.

Редакція, адміністрація і експлу-
атація підъ Ч. 15 пізнь Галиції.

Всі звест. посылають в редакцію:
належить передавати підъ кількою:
редакції в адміністрацію "Дѣло"
Ч. 15 пізнь Галиції.

Рукописи не звергаються тільки на
посередине застереженіе.

Подіноке число стоять 10 кр. з. п.

Економична програма міністерства графа Таффо.

Въ вторникъ 13 (25) с. ж. гр. Та-
ффе виступивъ совсѣмъ неожидано передъ
радою державною съ широкою програмою
економичною. Ничого о тѣмъ близше
розводиться, що всяке житѣ державне
бере свою жизнену силу передовською
тъ здорового економичного житїа держав-
ної соціальноти. Якож також рѣчи, що
дотеперъши централістична господарка
якъ въ политичномъ взглдѣ грѣшила запо-
знаньемъ правъ значної бльшостї австрій-
скихъ народовъ, такъ въ економ., вагли-
вѣ вдали следою за исеводоліберализмою
економичнимъ запедала ініжиніївши
интереси господарскїхъ людності. Нерідъ
въ р. 1868—1878 було справдѣ періодъ
великихъ економичныхъ трбувъ
державнихъ и наслідка вже посліднія по-
ра звернутися на нову дорогу. Тож въ
унадоць централістичної системи бувъ
не толькѡ насладствомъ политичной без-
входности, але також и економичної
непорядності, и если яка нова державна
система вступаючи на вѣтце централі-
зму має оказитися жизненою, то тую
живленість мусѣла она завинти перве
всего на полі економичної. Годъ зато-
ти, що міністерство гр. Таффо мимо
свѣтлыхъ обѣтниць тронової бесѣди зъ
р. 1879 не всѣмъ було доси поставити
позитивної програмы економичної. Мин.
дръ Дунавскій не м旤ъ тож само доси
показати, що би зможе повести фінансы
державній и съ ними тѣсно сполучену
цѣлу масу економичныхъ интересовъ на
нову, спасительну дорогу. Фінансове
експозе теперъшнаго міністра фі-
нансовъ представило его еще яко на-
сладника централістичної школы фінан-
сової, а еще передъ кѣлькома днами въ
комісії податкової інтерпелованій о про-
грамі фінансову, заховавса дръ Дунав-
скій въ кутокъ бюрократичної мовча-
нливости освѣдчаючи, що не уважає еще
на часъ винятія свои фінансової про-
грами.

Економична програма гр. Таффо
обвѣщена въ вторникъ передъ радою державною
не входить на поле фінансової
політики державної, не дотыкає наяву
такъ многоважної реформы податкової,
не згадує о реформѣ внутрішно-держав-
ної адміністрації, столько развѣдь под-
вонено въ сторону автономістовъ, —
але повертається въ головній часті лише
до сумного стану селянства и указує
головній дороги, которыми думас правительство
здвигнути селянство зъ его тѣ-
нервінного упадку. Нопізше подасмо въ
цѣлості тую програму. Важнѣсть под-
вигненія селянства есть надто видно,
тож и незаперечна важнѣсть оголос-
еної програмы.

Всі голосы днівниківъ, сколько
нибудь безсторонніхъ, пришли тую про-
граму дуже прихильно. Съ пояснивъ за-
доволеніемъ подносимо, що въ той про-
гравъ подымбюмо гаду викуну селян-
скихъ грунтovъ зъ лихварскихъ довговъ,
котру наша часопись еще передъ рокомъ
абвнесла и въ статяхъ п. з. "Наші дов-
ги" подробно пояснила, а краківський
"Слаз" совсѣмъ несправедливо говоритъ,
що тає гр. Таффе поднесена гадка еще
доси никакъ въ краю не буда порушена.
Ми висно толькѡ жалти, що гр. Таффе

узнаючи потребу переведенія такого вы-
купу селянскихъ грунтovъ зъ ихъ утя-
жливыхъ довговъ черезъ перенітній доте-
перѣшніхъ довговъ на менше утяжливій,
не пояснивъ, чи и о сколько правитель-
ство готове причинитися до здигненія з
бодай до попирания інституції, котрабы
таку перевѣти селянскихъ довговъ схоч-
тила перевести, божъ и опустъ належ-
тостій отъ такої перевѣти мало що по-
може, если не буде інституції, котрабы
взяла въ свои руки туу справу.

Такожъ мусимо высказати нашу оба-
ву, що міністерство гр. Таффо не
поперестало на одибъ выголошенню ино-
гообѣцюючої програмы. Справедливо за-
жичас "Politik", що гр. Таффе дуже
иного обвью, але що доси не видко
тыхъ дѣлъ, котрбы осуществили почи-
неній обѣтниць. Обавляємося, що гр.
Таффе не схочть и теперь однами свѣ-
тлыми обѣтницами втихомирити щоразъ
блльше взростаючій рухъ селянства, и
що въ загалѣ економична програма не
осталася лише маневромъ зручної полі-
тики усмирена.

Россійска праса о долі руского народа въ Россії.

Ми вже неразъ наподиали бѣльни
россійскихъ газетъ о долі руского народа
въ Россії. Бѣль до недавна тіі голосы
були еще доволѣ спорадичными и россій-
ска преса о много бльшіе говорила о вѣ-
нчанії Россії до Полякій, то за-
то теперь бѣльни россійскихъ газетъ о
Русинахъ въ Россії появляются майже
щоденно, и справа получиши дотеперъ
шної безъбрадної долѣ руского народа
стоїть, можна сказать, на днівниѣ по-
риду.

Передъ дніми замѣтила петербур-
ска "Недѣля" статю п. з. "Обижениіе
русскої народности", посвящену спрѣвѣ
русскої языка въ полудній Россії, за-
селеной Русинами. "Ненормальность по-
ложениія забороненой малорусской печати" —
пише газета — "прѣкъ кидася изъ очі,
коли лише порбнаємо фактъ существова-
нія газетної литературы, напр. у Лаз-
ынгтѣнѣ, съ тымъ фактъ, що такожъ
литература шовинѣ заборонена у Мало-
русинії. Откликъ походить се переслѣ-
даніе малорусского языка? Едине поясненіе —
се боязнь передъ икимъ-то духовымъ и політичнимъ сепаратизмомъ".
"Недѣля" висказує безъосновність сен-
"призваниї" боязни. Именно одуховѣть
сепаратизмъ пише таї: "Ученій заклады, въ
рѣдъ університеты, ако передъ 20
лѣтами таї и теперъ ни трохи не соміг-
ваються, що если существование литературы
на народній языцѣ есть признаніе
бѣдальноти народности — то и малору-
секу народність треба уважати яко
самостїйну и малоруска народність по-
шина занятии ієзіаній бѣдальнъ изъ програмъ
науки на катедрѣ славистики. Ученій со-
всѣмъ висразио говорять въ періодичныхъ
виданіяхъ о особливостяхъ быту, языка
и литератури Малорусинії. Въ ана-
літичній розговоріїмъ языцѣ мы (Рос-
сіяне) тоже само бѣль всіхихъ сомній
уживаюмо выраженії: "переводъ на малору-
сескій языцѣ", "переводъ съ малору-
сескаго" таї само икъ и фразу: "переводъ
стъ чешскаго, переводъ стъ сербскаго" и т.
д. Существование бѣдности и духової
самостїйности малорускої народности есть

имъ, але и таї дана вѣща нами при-
знаніямъ и неоспоримъ". Переходиши
до таї аланого політичного сепаратизму
"Недѣля" пише дальше: "Черезъ двадцать
лѣтъ мы много гдечаго пережили. Будо
польске повстанье, були виутры Россії
усилія "соціальної революції", було много
исторій земельнихъ, школинихъ, музич-
нихъ-аграрныхъ и т. д. Але чи подыбапо
где-нибудь и коли-нибудь хоть намекъ на
малорусскїй політичний сепаратизмъ або
стремленіе до него? Шила, мабуть, жесть,
и кѣншу не утасни, и если бы була хоть
одинъ сепаратистъ, напр. меки членами
бывшого кіевскаго бѣдальну географичного
товариства, то вже напевно мимо цѣлої
хитрости и малорусской "скрытости" бути
буви где-нибудь проговориши, въ тымъ
нибудь проривши. Але сего мы совсѣмъ
не бачили. Передъ нами стоять — изъ
стражнїй масцѣ сепаратистовъ надѣйтѣ
на нихъ штучно другими — людь, оборонюючими право бути самими собою,
право півнанавати характеръ, отзнаки и духъ
житїа свого народа, — а бльшеничого!"

Отакъ наподить "Недѣля" цѣлый
рядъ сумніхъ фактій, показуючихъ всю
шкодливості переслѣданія малорусского
языка, котре продовжавася вже 20 лѣтъ,
а дальше таї пише: "Були пробы
складати изъ малорускимъ языцѣ таї
заній "метелики" с. в. книжочки для на-
родної просвѣти, але и ихъ вже вини-
нули інспекторы народныхъ школъ въ
ужитку; кіевска група Русинії (при-
географичномъ товариствѣ) хотѣла зби-
рати бодай етнографичній матеріалы, гру-
пувати ихъ и видаати — и сему поло-
жили конецъ закрытьемъ кіевскаго бѣдальну
географичного товариства. А тымъ ча-
сомъ тіі матеріалы въ страху передъ по-
лицейскимъ переслѣданіемъ нагрома-
дились и гниють на провінції: наука
ихъ не увидить. Недавно співченікъ О-
патовичъ, авторъ анаменитихъ оповѣдан-
ь, священої истории въ малорускому
языцѣ, хоронивъ на Смоленському клад-
бищи послѣдніго петербургскаго Українци
50-ыхъ рокій Данила Каменецкого, у
котрого до послѣдніхъ часій відно
ходили пріютъ народній книжочки: народъ
и народна школа не побачить ихъ. По-
хорони Шевченка въ 1861 р. були тро-
гательній; по 20 лѣтахъ похорони Каме-
нецкого, надъ котрого гробомъ тоже само
озвалось рѣдне слово руске, роздирали
грудь, кровавили серце". Представивши
цѣлый сумній стаї рускої народности
въ Россії, виїваній 20-лѣтнимъ гистомъ
русскої языка и рускої литератури, пе-
тербурска "Недѣля" віртає до комісії
для пересмотру законій о печати съ та-
кими словами: "Въ пытанію о облегченіе
провінціальнїй прасы найперше мѣстце
попинно заняти пытаніе о малорускїй
печати; если спрапедливъ жаданье, що
правительство привернуло земствамъ ихъ
укороченій права въ мѣстцевыхъ спра-
вахъ, то еще бльше спрапедливъ жаданье,
що такожъ и цѣломъ малорускому
краю було привернене право, ужи-
вати свій рѣдній малорускїй языцѣ въ
циркоїї пропоїї, въ школѣ, судѣ и
публичній житїо".

О долі рускої народности въ Россії
заговоривъ такожъ найважливій рос-
сийский журналъ "Вѣстникъ Европы",
виходицій въ Петербургѣ. Въ першій
сегорбній книжцѣ его журнала за мі-
сяць січень появилась статя п. з. "Мало-
русское слово" кланно аністного и въ Россії
вісоко поважаного историка Н. Ко-

Предплата на "Дѣло" стоять:

на цѣлій рокъ . . . 8 зр.

на півъ року . . . 4 зр.

на четверть року . . . 2 зр.

за дні "Бібліотеки": за цілий рокъ . . .

за півъ року . . . 12 зр. за півъ року . . . 6

за четверть року . . . 3 зр. за четверть року . . . 1.25

Предплату належить переслати

франко (найлучше пот迢омъ пере-
кладомъ) до: Адміністрація час. "Дѣло".

Оголошенія приймаються по цѣнѣ

6 кр. а. въ бѣдь одной строчки печатної.

Рекламація неопечатаній вѣль

бѣдь порта.

Дѣло

стомарова. Пригадавши дотеперь еще
обвивную заборону руского языка и пе-
чатанія рускихъ книжокъ изъ Россії, ав-
торъ поясняє передовѣтній тую велику шко-
ду, яка виходить въ тога заму, таї для
самого народа, якъ такожъ посередине и
для самой державы. Цѣлыхъ 15 міль-
йонъ руского народа не має найпершого
и вѣма за необхідніе признанія
средствъ просвѣти: учитися въ рѣднімъ
языцѣ. Цѣла маса народа виїда вади
того въ предѣднімъ венїжестій, а рели-
гія народа представлена теперіє скорше
поганською якъ христіанською. Не тіжко
відъбати середъ народа такихъ, що на-
вѣть о единістѣ Божій не мають ясного
понятія и кождий образъ въ церкві ува-
жають особнімъ богомъ; дуже много не
знає напіти наїанчайнійшихъ молитовъ,
другій зновъ и скажують ихъ до півданиї
и мілють поперекрученій сенсімъ не-
понятій слова, або укладають свои пла-
сній молитви. Значна частъ вини такого
сумного стану спадає изъ духовенства по-
лудніої Россії, котре не поучав и при-
заборонѣ руского языка не може поучати
народа въ зрозумілімъ рѣднімъ языцѣ,
не объясняє народови ігри и представ-
ляється для него яко касти, котра споніє
незорумілій обряды и збирає гроші за
требы. Тымъ поясняється сильный вірбъ
сектъ штундистій, котрій вже въ загра-
ницѣ виїдається переклади си. письма
на народній языцѣ и самі объясняють
собѣ свите письмо. Задля заборона ру-
ского языка и рускихъ книжокъ вади що
думати о поступії народної просвѣти че-
резъ науку въ школахъ, котрій въ тепе-
рній видѣ не приносить народови
ніякої користі. Духові сили цѣлого
15-мільонового народа спочивають нетро-
нитій, мовь законыани до глубокого сну,
и для того не бачимо въ полудній Россії
того духовного житїа, яке тамъ даній-
шими вѣками розвивалось и вѣдь въ тепе-
рній видѣ не приносить народови
ніякої користі. Духові сили цѣлого
15-мільонового народа спочивають нетро-
нитій, мовь законыани до глубокого сну,
и для того не бачимо въ полудній Россії
того духовного житїа, яке тамъ даній-
шими вѣками розвивалось и вѣдь въ тепе-
рній видѣ не приносить народови
ніякої користі. Задля заборона ру-
ского языка и рускихъ книжокъ вади що
думати о поступії народної просвѣти че-
резъ науку въ школахъ, котрій въ тепе-
рній видѣ не приносить народови
ніякої користі. Задля заборона ру-
ского языка и рускихъ книжокъ вади що
думати о поступії народної просвѣти че-
резъ на

неділі голоси російської праси не про-
могуть без тисячних наслідків. Такі,
наприклад, до кінця "Зарі" в Петер-
бурзі для 21 (9) с. м., що в Петербурзі
багатій колькість малоруських писем
на концерті, де виступали представителі
наукових сфер з Петербурзькими, викликало
відчуття одушевлення і просто звіль-
нення всю обрану публіку, а тим
самим, розбудило житу симпатію для
дій малоруського слова.

В наслідство приезду цара в 20
грудня 1880 призволено из приємства
императорської академії наук від Петер-
бурзі 4.000 руб. внесених від академії
на премію імені Костомарова за у-
діжання "малоруського словника", а
петербурзький "Порядок" замінє при той
случайноті: "Се царське призволене на
премію за малоруський словник звертає на
 себе особливу увагу при существоючому
деси вакансії малоруського языка, на що
відноситься столько жалобъ від полуднівної
Росії". Після донесення "Зарі" в (8) 20
січня с. р. має бути від Харкова отворені
такожі відділки императорського ге-
ографічного общества, котрій безперечно
дуже много послужить для оброблення
и наукового пояснення етнографії, геогра-
фії та загальні народного быту Русинів
від полуднівної Россії, і буде маєть менше-
більше таку вагу для Русинів, яку
маєтъ скоту часу кінській відділъ сего дня
географичного таємництва.

Після донесення "Зарі" сенатор Половиця, котрій переводить тепер редак-
цію від Києва, обіцяє, що вакансія малоруського языка и малоруської літератури
буде незадовго внесена. "Современний
Інвестіт" відзначає, що від Києва удається
до Петербурзі одинъ від найбільшіх поза-
житків діяльності міста та прослібом
о призволені видавати від Києва "Малоруську газету". "Сов. Інвестіт"
адактует, що обітниця сенатора Половиця
о внесенні вакансії малоруського языка дає
покінну поруку, що видавництво вгаданої
газети від малоруського языка буде при-
зволене.

Зображені всі ті факти разомъ можна поділитись, що скоріше чи підігніше, а все ж таки від недалекої будучності для руского народу від Россії значно пе-
реміниться за краще. Іменно свобода лі-
тературного розвитку подвигнула на пе-
редньо до успішного життя цілу масу 15-
мильонного народу. Також і життя на-
роду химо відь кордонить все ж, пред-
ставляє собою певну цілість і розподіл
одної частини не може лишитись беші виль-
ну на другу частину, то ми не потребуємо
пояснення, що певною важливості буде
для нації нове духовне життя на закор-
донській Русі. Оно надало намъ новихъ
 силъ, а із очахъ іншихъ народівъ адми-
ніструють нації дотої величної поваги, якої
досі не призначено за нашимъ народомъ.
Если досі три мільйони народівъ Австрії
є непоборимою силою боронили свої
народності і середь найпрізвіщішихъ
обстоятельствъ все ж таки съ видимымъ
успіхомъ поступали напередъ, то без-
перечно наша борба і наша розвідь народ-
ного становиться о много успішнішими,
если на закордонській Русі ожіє народна
права духу від північного більшого числа
Русинівъ.

ДОПИСІ.

З Святыни. (Колиже слівъ про шко-
лу синьої.) Задовільно вже ВІІ. читате-
лемъ від тамтожніхъ дописівъ від Святыни,
що то у нації рада школи від-
вільно відкриє нашу школу, і відь відь Руси-
нівъ-учителівъ прослідують. Ми гадали
передъ, що разъ установить та прослід-
овані, але коли съ кожнимъ днемъ іде
до біржі, беремо за перо, хотічи перед-
ати скільки, що у нації діє. Съ по-
чаткомъ року школного заложенія о. Ко-
бринський, сотрудникъ і катихіт туте-
ній, країнъ съ учительемъ Ярмуловичемъ
хоче церковний. Наука тає віть
приватна, бо ходить тамъ жонаті, пароб-

ка и дівчата. Розуміємо, що для такої
науки треба обширної хвіти, а понеже
школа єдина відмінною громадською, тоши
и о. Кобринський сказавъ її забу-
данню підальшомъ що синята і неділь. Недругамъ не подобалась тає наука і они
старалися всіма силами розбити тає ді-
ло. Зъ початку ходили на науку синяу
міщане також із обряду иль и латин-
ского разомъ, ажъ ось 21 грудня м. р.
відь день Небор. Зач. Пр. Богородиці, на-
ступивъ розділь, а то відь слідуючою при-
чини. Того самого дня, коли о. Кобринсь-
кий учить синяу, приїхавъ сотрудникъ
латинській колькість паробківъ, щобы
приучити ихъ колядувати. Колядували
они, що хотіли и вісь хотіли, а по скіп-
ченю колядування Русини зачали сіживати
"Святим Божемъ" Латинники від школи о.
Нівицького і п. Польончика зачали
кіркати, що они руского синяу не по-
потребують. На те обізванихъ п. Двобанюкъ,
міщанинъ тутеній, котрій такожъ
учити съ світлими доньками синяу, такожъ:
"Якъ ви сіживали цілу годину польські
інженери, то мы сиділи тихо, а тепер якъ
мы вічінаємо по руски синяу, то ви
кірките, що по руски не треба сіживати.
Если не хотите чути руского синяу, то
забираєте до Варшави." Того самого
дня наступивъ розділь, котрій триває
до пізньїхъ. О. Кобринський учить рускихъ
міщане, і п. Ярмуловичъ латинськихъ.
О. Кобринський запоганівъ світлими людьми,
що від неділь, т. в. 26 грудня, відбудеть
відь рускій синяу; директоръ школи
п. Дешкевичъ, осінінчикъ, що не позво-
лють від школи сіживати, бо такожъ наказъ
має від гори! Що ж діє? О. Кобринський
иде до директора, толкує ему, що
то не єсть наука обов'язкова, але приви-
ти, однакъ чого не помогло. Зъ тон
 причини запоганівъ о. Кобринський того
 самого дня від церкви, що наука синяу
відбудеть від церкви. И такожъ сталося. На-
рідъ відштовсі численно і наука відбу-
лася. Що ж робиться даліше. П. інспек-
торъ Говорка і о. Нівицький вісочать
на Радѣ окружній, щобы о. Кобринсь-
кому зачали учити від школи синяу,
бо тамъ підь его проводомъ ширится не-
моральность і "одбыває сіє formalne
swatania"! Однакожъ Рада не прихиль-
лася до того внесення, але постановила,
щобы п. Говорка особисто сконстатувавъ,
чи дійсно ширится неморальность і чи
"одбыває сіє formalne swatania". П. Го-
ворка сідьдюючою неділь постійні школи
під час науки синяу і сидівши цілу
годину, не рушаючись від місць, але
не побачивъ ани неморальности, ани
"formalnych swatani". Ми запитали її п.
Говорку і о. Нівицького, на якій під-
ставі могли они подбій внесення на Радѣ
окружній становити? А відъже ту не
можна застосувати ани § 41 уст. школъ,
відь дія 1 липня 1873 ч. 250, ани § 81
регуляміну для школъ людівъ, ани
§ 32 від дія 1 грудня 1870. Если кто
обов'язує учити безплатно синяу, — і
то еще міщане, не ученикъ — то від-
вісъ намъ, що тамъ п. інспекторъ не має
права ани застосувати, ани розказувати.
Намъ толькі відомо тое, що о. Кобринсь-
кий, яко епішакъ і композиторъ, хотівъ
відь щирого патріотизму поставити
по себі пам'ятку від Святыни, т. в. хо-
тівъ вичити своїхъ міщане церков-
ного синяу від поть. И такому честному,
загальному поажаному чоловікові, а до того
священиковімъ звідати, що підь его прово-
домъ ширится неморальность і "одбыває
сіє formalne swatania"! На тое треба чоловікъ,
яко пам'ятку, чоловікъ неприхильного
відомому пожиточному ділу. Намъ діяло,
чому п. Говорка вразъ сіє о. Нівицькимъ
не пійшли еще до церкви і не госпіти-
вали о. Кобринського, чи і тамъ може
не ширить діль під час науки синяу немо-
ральность і заводить "formalne swatania"?

Правдивий інспекторъ і любовникъ на-
родної просвіти, чоловікъ неприхильного
відомому пожиточному ділу. Намъ діяло,
чому п. Говорка вразъ сіє о. Нівицькимъ
не пійшли еще до церкви і не госпіти-
вали о. Кобринського, чи і тамъ може
не ширить діль під час науки синяу немо-
ральность і заводить "formalne swatania"?

Правдивий інспекторъ і любовникъ на-
родної просвіти, чоловікъ неприхильного
відомому пожиточному ділу. Намъ діяло,
чому п. Говорка вразъ сіє о. Нівицькимъ
не пійшли еще до церкви і не госпіти-
вали о. Кобринського, чи і тамъ може
не ширить діль під час науки синяу немо-
ральность і заводить "formalne swatania"?

Правдивий інспекторъ і любовникъ на-
родної просвіти, чоловікъ неприхильного
відомому пожиточному ділу. Намъ діяло,
чому п. Говорка вразъ сіє о. Нівицькимъ
не пійшли еще до церкви і не госпіти-
вали о. Кобринського, чи і тамъ може
не ширить діль під час науки синяу немо-
ральность і заводить "formalne swatania"?

Правдивий інспекторъ і любовникъ на-
родної просвіти, чоловікъ неприхильного
відомому пожиточному ділу. Намъ діяло,
чому п. Говорка вразъ сіє о. Нівицькимъ
не пійшли еще до церкви і не госпіти-
вали о. Кобринського, чи і тамъ може
не ширить діль під час науки синяу немо-
ральность і заводить "formalne swatania"?

най послужить ему слідуючою фактъ.
Іль тільки о. Кобринський заложивъ
хоръ синяу, війшло до сто людів. О.
Кобринський сказавъ на самому вступі,
що кто не уміє читати і писати, той не
може брати участь въ синяу. Тогда лю-
дів сеюдні готовість учиться! И дій-
сно віднівся тає пелегко працъ п. И-
лія Федорукъ, Русинъ, тутеній уч-
итель, і читати старихъ людів читати.
Міщане берутся охотно за діло і тішат-
ся, що на старості можуть научитись
читати та писати. Чиже п. інспекторъ
не повиненъ таєхъ людів такожъ морально
іль іль кождомъ іншому, поглядъ неспі-
вати? Та може би таєхъ було, если бы
ті панове учили о kroach polskich і все-
го іншого, а тільки не руского синяу,
польського слова...

Що дотичить вакау о. Кобринсь-
кому, учти міщане а таєспівне сво-
їхъ парохівъ синяу церковного, то п.
інспекторъ не має права застосувати, а до
того нехай перечитає себі (може не чи-
тати!) §. 14 уст. пік. від дія 1 липня 1873,
где сказано, що тягаръ закладані і удер-
жувані будинку школи підальшо лежить на
громадѣ. Намъ відвеси, що если иль удер-
жуве школу, тає має право відь таєхъ уч-
тися. Не може п. інспекторъ застосувати
тутъ і §. 37 регуляміну для пік. людівъ,
бо іль таєхъ самомъ забудованію
підальшо відбуваються і відбуваються не-
які вибори, а і театръ дававъ недавно
представлення підь дирекцію п. Катиера
и тепер ведеть тамъ консприцію і т. і.

Незнаємо такожъ, где записати сей
фактъ. Після §. 81 регуляміну для шк. люд. наука повторити має відбуваючись
іль неділь і свята съ виникненімъ Рож-
дества, Великодні і Зеленыхъ святы. Той §. нігде не виконується від походи
Галичинъ, бо тає наука відбувається толькожъ
іль неділь. Але п. Говорка запінь тую
науку із школи жіночої п. Святого
іль неділь і іль свята рускій. Чиже
свята польськіхъ нема? Чи п. Говорка
хоче всюда поширити Русинъ, а наїйтъ
и на науку повторити? Намъ відвеси,
що для самої консприції, если иль
хоче точно пінть Говорка виловити SS.
най бы постарається, щобы наука повтори-
тила відбуваються и відбуваються
такожъ поспільні, даліше виселені до
нинихъ країнъ, котре містця добігла до
великихъ розмірівъ — се суть — съ жадью
треба признати — повторний фактъ, котрихъ
виконана логіка не позоліє вже дальше
сомніватися, що толькожъ інергічні
средства законодательний зможуть ухоронити
руни стати сельськимъ, а чи-
слений, петцій зъ таєхъ кругомъ поперед-
венно тін выводи. Пересяграючий
відрізокъ гипотетичнихъ допомогъ обтяжую-
чихъ селянські реальністі, що разомъ зъ
закономъ відбуваються таєхъ засновані
на підніманні селянськими сім'ями съ
побльшими жаданнями до людності от-
важаються, приневолені ми сподініти: чи
правительство до министерства о нужді сельської
людності сідьдюючого содержання: „Бще ми-
нівшою каденцію ради державної указували
записані многократно на исподніакії
статьюю экономічніє отношенія господарокъ
людності а именно стану сельського, а чи-
слений, петцій зъ таєхъ кругомъ поперед-
венно тін выводи. Пересяграючий
відрізокъ гипотетичнихъ допомогъ обтяжую-
чихъ селянські реальністі, що разомъ зъ
закономъ відбуваються таєхъ засновані
на підніманні селянськими сім'ями съ
побльшими жаданнями до людності от-
важаються, приневолені ми сподініти: чи
правительство до министерства о нужді сельської
людності сідьдюючого содержання: „Бще ми-
нівшою каденцію ради державної указували
записані многократно на исподніакії
статьюю экономічніє отношенія господарокъ
людності а именно стану сельського, а чи-
слений, петцій зъ таєхъ кругомъ поперед-
венно тін выводи. Пересяграючий
відрізокъ гипотетичнихъ допомогъ обтяжую-
чихъ селянські реальністі, що разомъ зъ
закономъ відбуваються таєхъ засновані
на підніманні селянськими сім'ями съ
побльшими жаданнями до людності от-
важаються, при неволі ми сподініти: чи
правительство до министерства о нужді сельської
людності сідьдюючого содержання: „Бще ми-
нівшою каденцію ради державної указували
записані многократно на исподніакії
статьюю экономічніє отношенія господарокъ
людності а именно стану сельського, а чи-
слений, петцій зъ таєхъ кругомъ поперед-
венно тін выводи. Пересяграючий
відрізокъ гипотетичнихъ допомогъ обтяжую-
чихъ селянські реальністі, що разомъ зъ
закономъ відбуваються таєхъ засновані
на підніманні селянськими сім'ями съ
побльшими жаданнями до людності от-
важаються, при неволі ми сподініти: чи
правительство до министерства о нужді сельської
людності сідьдюючого содержання: „Бще ми-
нівшою каденцію ради державної указували
записані многократно на исподніакії
статьюю экономічніє отношенія господарокъ
людності а именно стану сельського, а чи-
слений, петцій зъ таєхъ кругомъ поперед-
венно тін выводи. Пересяграючий
відрізокъ гипотетичнихъ допомогъ обтяжую-
чихъ селянські реальністі, що разомъ зъ
закономъ відбуваються таєхъ засновані
на підніманні селянськими сім'ями съ
побльшими жаданнями до людності от-
важаються, при неволі ми сподініти: чи
правительство до министерства о нужді сельської
людності сідьдюючого содержання: „Бще ми-
нівшою каденцію ради державної указували
записані многократно на исподніакії
статьюю экономічні

ЗАГРАНИЦЯ

жений а заёмщика через односторонне
изъятие движимого капитала, доведя до
отчуждения о тое, чтобы предпринять
законодательные меры." (Браво!)

(Рада земства.) Розіграви вільз законо́м противъ лихви веласъ дзвѣль на 10% засѣданію дні 13 (25) с. м. Мин. арх. Дунаївскій отповѣдавъ на запитання по Грайтеру, о сколько правди въ тихъ дніахъ королівськихъ вѣдомостяхъ, що належитъ бути зроботихъ продажій добреївъ Чехахъ р. 1872 и 1873 въ цѣнѣ „хлібусовихъ“ переведеныхъ — винести надъ 400 000 зл. не збстава тоды вимѣренія стигнена. Міністеръ поясняє, що на подставѣ переведеного урядового доходження казалася тількі вѣдомості сообшти исправдами, такъ якъ дотичаша належитості сп. р. 1872 и 1873 зостали вимѣреній и зловістнія стигненої. Пос. Мадейскій винизує вживость закона противъ лихви на подставѣ дозвѣдень, які мають въ Галичинѣ бýt часомъ заведенія сего закона. Сдина недообтата обгрунтування закону була та, що въ пам'ять не означено високости процентій. Установленіе 10% такою може успонокти сопственного вирителя а въ другої сторони подати йому подстави для суди, котрий не буде вже потребувавши колибатися въ своїмъ судѣ, якъ се бувало досі чисто въ Галичинѣ.

Пос. В. Ковальській виводить, що теперішній проект закону проти лхви не буде вдастю переробленнемъ съ малыми змѣнами закона досѣ въ Галичинѣ обовязуемого. Чи черезъ тії поправки буде осягнена боляща конспіт, се може визнати.

„Що до дальшихъ мѣръ правительства, то самъ интересанты не заинозаютъ тру-
достій, якія наступають въ порушеній спра-
вѣ экономической на каждомъ полѣ за-
конодательства. Отъ тыхъ большою ревностю
уде правительство отстарти, предпринати
сѣ мѣры, котрѣи моглибы причинити до-
лготи и скрѣпленія господарскихъ отно-
шений изъ затяжѣй, а стану селянскаго въ о-
бениности. Въ наблизишой будущности пред-
ложитъ проектъ змѣнъ закона о належито-
гахъ, котрыми замѣрено змѣнити належити-
ости отъ змѣнъ поѣзданія о сидницахъ,
(Браво! Браво!) и о сколько со дастся добити въ
корѣ администрaцiи, постараюся прави-
тельство о тое, чтобы поступованіе при
запасахъ поменшина нарости было упро-
щено и безъ великихъ а непотрѣбныхъ
штѣбѣй передовожено. (Браво! Браво!) Еще
въ сесіи надѣюсь правительство предложити
обратъ закона постятояленого, въ якихъ
учаяхъ и въ якой мѣрѣ мае державна ад-
министрацiя брати участъ въ мелioraцiи
супуттвъ, а такъ само постараюся прави-
тельство, чтобы подобный законъ постановы
или переведеній такожъ и въ красовыхъ сой-
кахъ, котрѣи въ первомъ рядѣ мають обати
поддесеніе краевої культуры. Въ мѣру
здешти призведеныхъ радио держално-
где правительство попирати удѣленье за-
имокъ для рольничихъ академiй и ихъ у-
ложеніе, котрыхъ основанье почиває въ
урѣбѣ рядѣ на поединокъ краяхъ. Даль-
ше звертаю правительство свою увагу на
праву тарифъ при желѣзницахъ. Если раз-
мати въ томъ взглядѣ приготована будуть
концепцii, тогдь и перевозъ рольничихъ
будутъ станови дешевишимъ. Правитель-
ство узнає, что одною изъ найголовлившихъ
чинъ нужденного стану изземельной по-
лости есть еи нальмѣре обтаженіе за вы-
ко опроцентоваными довгами; для того
становлесо правительство надѣ пыт-
а, кибы далаась перевести перемѣна
шесокопроцентованихъ довгопѣт-
и, менше утажливъ довги, кибы
ку перемѣну можна улегчить, а именно:
не моглбы держава подпомоги переве-
ненія сего дѣла черезъ опустъ належи-
стей при перемѣни довгопѣтъ.“ (Громкi
лески.)

Правительство муситъ дальше поднести, что экономичнія хоробы не дадутъ вычить выключно только въ дорозѣ законодательной и администраційной. Шобы ослѣдити туу цѣль, потреба такоже спергичнаго подѣлданія самон людности. Шобы разбутити таке спондѣльные и его скрѣпить, окасалася необходимымъ сполученіе индивидуумовъ, отособленіемъ доси дѣятельности единицъ въ одну организацію. Надъ способомъ преведенія такою организаціи власне генеръ разбуваются въ линѣ правительства известніи обрады. На разѣ муситъ правительство облегчитися на то наибольшіе наглачніе потребы, чтобы имъ хотъ по чиста зарадити альши мѣры залежать отъ результата по предпринятыхъ досѣдѣдѣть и бѣть добромѣтніи супутныхъ посѣдателей, неглядно господарѣвъ, которыхъ правительство замѣряє выгукати и до сибѣучести залѣзвати. Такъ уность сельскіхъ господарѣвъ представляется имѣть болѣше необходимою, що соціальнѣй и господарскѣй вѣнчаніе въ поединокъ країнъ будь дуже рожнороднѣй и не можна пытиться, щобы талъ сама мѣра оказалася оуда однаково доброй и спасенію. Для этого правительство уважаетъ спондѣльную откликателекъ до помочи и спондѣлданія въ рады державной такъ и красныхъ соймовъ, о сколько въ спрайтѣ скономичнаго

Франція. Цей вибір президента в нахаді поспіль дістав Гамбетта 262 голоси, отже о 3 голосах більше якь минулого року. Се указує, що становіще і позиція Гамбетти мимо завзятого боротьби межею республіканською а монархічною партією не толькі не осікли, але єще в скріпленій.

Отвіраючи нову сесію парламентарну до-
шою промовю, підіймав Ганбітта велич-
незаслуги палати, якій положила она для краї-
ні відкриттям її життя закону організуючого
науку въ высшихъ и середныхъ школахъ
здравыи зреформованіемъ войска, котромъ
попрѣн сторожа Франції, перенесенiemъ
пограничнаго та Варшавскаго Північного

парламентуъ въ Версалю до Парижа и въ кончаніемъ домовои погоды безъ наимен

концепція головної наслідка була належною підставою для републіки. Президент поділяє пануття економічного розвитку краю і вже наслідство того осягнення розвиненого ну буджету, через що кредит Франції стоять тепер також високо як в будь-якій іншій державі. Указавши на якість політику Франції, котра опирається на воля цілого народу не може бути таємницею, вичисливши президента головний спрани, котрими налаштує ще має вже в близьшій будущності заняться. Підносячи

справдѣ съѣтскій разной цѣлого края, цѣлого народа и войтъ его институцій высокий занять президентъ надѣю, що французскія рабочія публика и дамы буде розвиватись успішно на засадахъ демократичныхъ и либеральныхъ. Бесѣду президента принялъ патрона съ великими одушевленіемъ а наявѣ реалістичній газеты не могутъ затягти еї съѣтности и называютъ єї наявѣ „бесѣдою

тромоню⁴, хотя бы тымъ подоунити Гамбеттъ замѣры диктаторскій. При разработкѣ на закономъ прасономъ палата пособѣвъ исправила внесена правительственнаго, щобы министръ спрахъ внутренніхъ маѣ право изборочнаго потуна заграницнныхъ газетамъ

въ передѣлы республики. Бюджетъ министерства финансій на рѣкѣ 1832 предложенный на латѣ выказывалъ расходы на 2,818,662,933 франка, а доходы изъ 2,836,503,223 франковъ. На дѣлѣ выжна доходность выносится отъ 17,840,200 фр., которая то сумма буде обернена въ правильствомъ на народныи школы, позалѣкъ образованиемъ удержаннованія школьнаго народныхъ черезъ промады устаетъ въ наслѣдство ухваленіи на латою безплатной просвѣты. Такъ то зъ всѣхъ первостепенныхъ державъ одни

Англія. На засіданні палати послів дnia 12 (24) січня промовлявъ Форстер

два 12 (24) сечня промовили Форстер півтора години за бильшъ, котримъ упомянутое вищекороля Ірландії, арештоватъ кожного, кого узнастъ виннимъ злочинності зрады стану або якого іншого злочинності безъ взгляду на тое, чи поповнено его передъ чи по оголошенню закона. Той бувъ мавзы мати законну силу ажъ до 30 вересня 1881 р. и розтигнався на злочинності зрады стану сповнене изъ котрой нібудь жъ стаєвости Ірландії, а такожъ на переступства аграрий и противъ порядку и парушения законопай на означенихъ округи. Противъ було промовлені ірландські послы и радикали, а іонеже обрады донго перетяглися, то обѣжено дальшъ роботы на слѣдуюче засѣданье, котре тривало 22 годинъ. Промовленія на тоймъ засѣданніи були дуже бурлівні и нечастыхъ пінтернаційнъ ірландськихъ посланникъ було сподіватися, що засѣданніе закінчилось приняттємъ якогось позитивного внесення. Ірландські послы ішли всі солідарно и выступовали противъ всіхъ бесѣдъ, промовляючихъ за введеніемъ на закончайнихъ мѣръ въ Ірландії. Глядято

боячися, что обрады дуже довгъ протягнутъ ся виѣсь, чтобы пайпершъ прійшовъ на по-
рядокъ дненныи биль о схоронї особѣ
власности въ Ирландіи. Ирландскій по-
выступали рѣзко противъ того внесенія, а и-
внесеніе Форстера принятъ пайтъ большо-
стю 160 голосовъ противъ 30, чтобы Бигаръ
выключитъ зъ засѣданія за то, что бить своимъ
промовами обращать правительство. Послѣ
откіянія кѣлькоразовыхъ внесень ирланд-
скихъ пособій, чтобы замкнуть засѣданіи
папатъ и отсрочитъ дальшую дискусію, при-
няла папата по 22-годинныхъ обрадахъ
трещающихъ черезъ пѣту вновь внесеніе Г.

требаючихъ черезъ цілу ночь, внесеніе 1 листа
стона болянштюю 251 голосомъ противъ 33.

Теперійшій станъ Ірландії будить
щоразъ бльшій обавы и тому то англійськое
правительство що хвиль зарджає новий сред-
стия противъ можливыхъ забурень. Часті
лондонського Товру, котрій дотеперь бул
отворені для публичности, зостали замкнені
на розказъ министра війни, бо заходить

обава замаху въ стороны феодергъ.
Въ спрайт Парнелли нараджовалася суді присяжий 8 годинъ, но не могли згодитись на одноголосный вердиктъ. Въ концѣ засіданія проводачъ судія, що по поїздкахъ маніфестаціяхъ не може сподѣватися одноголосного свободного вердикту и розвязавъ лаву приложивъ. Парнелль при виходѣ зъ салі судовому призначенню нардѣть съ величимъ одушевленіемъ.

НОВИНКИ.

— Е. В. Царь удѣлил громадѣ Радо-
ко въ пос. лесбокѣ 100 зр. запомоги на
внутренне урядженіе церкви, а громадѣ
Гумниска въ пос. березбокѣ 100 зр. за-
помоги на будову школы.

— Выборцамъ округа Станиславъ-Галич пригадуемъ, что завтра, т. е. въ пятницу, отбудетъ заседаніе избранной выборчей комиссіи для выслушанія кандидатовъ бояры дра Ивана Добринского. Такожь звѣстимъ увагу, что съмнія данныхъ изъ округъ выборчей Станиславъ-Галич отбываются выборы выборцѣвъ изъ громадъ.

— Звертася увагу, що, після обійтися
Газети "Lwowski-om", виборы посла до
сейму красного кольору виборчого округа сель-
ських громад Коссобж-Куты відбудуться на
четверть дні 26 лютого (10 березня) в ро-
зі місце старости Бушинського.

~~Кардиналъ Иоанъ Кучнеръ, архиеп.~~

иаденский, упомянутый для 19 (27) с. м. око-
ло 11½ год. въ полуудине. Помѣщникъ живъ
уже 70 лѣтъ и прислуживъ много за скром-
житя такъ для церкви акъ и даршаны, яко
профессоръ и ректоръ университету, сенати-
тельный шефъ въ министерствѣ и т. п. Яко
многожанну заслугу помѣщника, треба под-
мети, что тойже заявилъ велику такто-
вность побачь знесеніе конкордату съ Ри-
номъ, такъ что его поступкованье не довело
до такихъ неспокойствъ, якій дѣялись подъ
той часъ въ Нѣмеччинѣ. Бл. п. Кучеру-
бунъ загально любленый и поизажанный.

— Русский аматорский театръ въ Коломыѣ даетъ для 2 л. лютого с. р. 14-те представлѣніе, а именно комедію 1 актѣ французскаго „Для одного лаку поэма хата-крикъ“ и народную оперетку въ 2 актахъ французскаго „Адамъ и Ева“. Билеты до стати можно въ книгарии п. М. Михты въ Коломыѣ.

— Испытывали квалификаційні для учителейъ школъ людовыхъ и выдѣловыхъ разочнутые дни 9 (21) лютого. Поданія (изъ которыхъ мають находиться: метрика, свидѣтельство оконченія наукъ, посвѣдченіе З-лѣтніи практики, декреты поминаційніи и позволеніе министеріальне) належить вносити до 10 л. лютого до дирекціи комисії (ул. Калѣча, ч. 5), съ означеніемъ своего адресу.

— 38 Стрыя напутствия: устали да
фтерия, устала шкарлатина, та нову, еще
гörшу пошестье зделавъ Бегъ изъ наше бѣдное
месточко, а именно изъ наше Русиновъ. Но
десантами, а солдатами видаче нашъ народъ
бодай только изъ паперѣ, такъ икъ нова кол-
онириція означила ему польскій „jezyk to
warzyski“. Задачити со макомъ и. Петшиц-
кому, секретаремъ магистратскому, и при-
бранимъ до помочи нашимъ лѣкарямъ-хи-
рургамъ. Однимъ почеркомъ пера работи
и. Петшицкій Русина Полюкомъ, пишуючи
его на домашній языкъ польскій. Тако
судьбъ понали именно служницѣ, которыхъ
пришла доля служити по домахъ польскихъ
и жидовскихъ; понала значи часть зароб-
никовъ-мѣщанъ, а въ концѣ всѣ Русины зат-
обрѣда. Небавонъ вычтите зливозный свѣтъ
що въ Стрыю кромѣ гдѣлкихъ „wichrugsie-
li“ (такимъ именемъ окрестивъ и. здѣвокатъ
Фрухтманъ гдѣкотрыхъ Русиновъ зъ инто-
лигенцій) и малой громадки ихъ здѣвек-
товъ немъ Русиновъ, а суть лише Полки
„mojzeszowego, greckiego i lacisakiego wu-
kowania“, — послѣдныхъ найменше. Сумно
отже дѣло у насъ, тому то намъ кончи-
треба заявляти товариство политичне для
охраненія правъ нашего народа, денталого-
на кожжомъ країѣ.

— (Л) Зъ Комарна пишуть намъ: Якъ вѣдомо, нашъ повѣтъ комарнійскій (политич-
ный) обнимаетъ два мѣстечка: Комарно, где
есть судъ повѣтоный и банкъ рустикальный,
и Рудки, где наше староство, съ судомъ и
вѣчнымъ сномъ блаженныихъ дѣлающими
выдають повѣтовыми. Якъ зѣ всѣхъ ста-
роствъ рѣжихъ комисарѣвъ на консирицію
попысылано, выслало и наше старство бѣзъ
себѣ всѣхъ и вси а наѣтъ и бурмистра п.
С. зѣ Рудокъ на консирицію. Наше мѣсто
перевело само консирицію безъ комисаря,
за то на сеса поприѣзджали комисарѣ и

До поблизъкого села Горожанія велика призначений практиканть намѣстництва Г., котрый изъ Горожаній записасть тамошнаго арендара за імѧмъ, хотївъ жідкоти осідлчить передъ комисаремъ, чо его языкъ домашній есть русскій, однакоже панови Г. тое неподобалось и такъ дошто назавались жідкоти, поки той въ концѣ казанть записати, чо его языкъ польскій. Въ другомъ селѣ съ мѣшаною народностю чытає п. Г. мужика латиницес: „*a jaki wasz język?*“ Мужикъ показасть комисареви языкъ и сказавъ: „*Ta proшу п. комисара — тъ мася?*“ „*Ta ja wiem že z wieś, ale jak w domu gadać?*“ „*Та по руски, прошу пана,*“ отповѣдас селанинъ. „*Wież jak was zapisać za rolnika czy za russiną?*“ „*Та вже нехай пишутъ какъ хотятъ панови мася, чтобы только грунти*

